

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XXVII/220/2017 Rady Gminy Porąbka z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Porąbka, w całości – jako niezgodnej z art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 27 czerwca 2017 r. Rada Gminy Porąbka podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Porąbka.

Podstawę do podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi przepis art. 90f ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z tym przepisem, rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności:

- 1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1;
- 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy;
- 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego;
- 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego.

Wskazany wyżej przepis ustawy jest normą o charakterze *iuris cogentis* i zawiera jednocześnie upoważnienie do wydania aktu prawa miejscowego. Z uwagi na to, uregulowania wydawanego na jego podstawie aktu prawnego powinny być sformułowane w taki sposób, aby kompleksowo wypełniały zakres przekazanych przez ustawodawcę uprawnień. Niespełnienie natomiast którejkolwiek z przesłanek w nim zawartych skutkuje bezwzględną nieważnością uchwały.

Tymczasem, w ocenie organu nadzoru, przedmiotowa uchwała nie wyczerpuje w pełni dyspozycji przepisu art. 90f ustawy o systemie oświaty. Przyjęty bowiem przez Radę Gminy Porąbka regulamin nie określa w sposób prawidłowy „sposobu ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1” – jednego z elementów obligatoryjnych wymaganych przepisem art. 90f ustawy o systemie oświaty. Zamiast bowiem „sposobu ustalania wysokości stypendium szkolnego” Rada ustaliła konkretne kwoty wysokości stypendium szkolnego w zależności od dochodu na osobę w rodzinie ucznia. W § 5 regulaminu Rada ustaliła, że wysokość stypendium szkolnego jest uzależniona od miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie ucznia i wynosi miesięcznie:

- 110% zasiłku rodzinnego, gdy miesięczna wysokość dochodu na osobę wynosi 0-300 zł,
- 100% zasiłku rodzinnego, gdy miesięczna wysokość dochodu na osobę wynosi powyżej 300 zł.

Tym samym Rada Gminy Porąbka nie zrealizowała w sposób prawidłowy delegacji ustawowej, co stanowi istotne naruszenie prawa i skutkuje koniecznością stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały w całości. Organ stanowiący wydając akt prawny na podstawie upoważnienia ustawowego musi

bowiem ściśle uwzględnić wytyczne zawarte w tym upoważnieniu. Odstąpienie od którejkolwiek z nich narusza związek formalny i materialny pomiędzy aktem wykonawczym a ustawą, co zawsze będzie stanowiło istotne naruszenie prawa.

W przedmiotowej sprawie, uchwała powinna przewidywać możliwość określenia konkretnej wysokości stypendium przez organ wykonawczy Gminy. Tymczasem, tak skonstruowana norma prawna nie pozostawia Wójtowi Gminy Porąbka luzu decyzyjnego, wobec czego należy stwierdzić, że uprawnienia organu wykonawczego zostały tym samym naruszone. Zgodnie bowiem z treścią art. 90m ustawy o systemie oświaty, świadczenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym przyznaje wójt (burmistrz, prezydent miasta). Tak więc to on, w oparciu o ustalone przez Radę zasady ustalenia wysokości stypendium, powinien zdecydować o wysokości poszczególnych stypendiów (w zależności od danej sytuacji materialnej uprawnionego podmiotu i zaistnienia określonych okoliczności). Tym samym Rada Gminy, postanawiając w uchwale o konkretnej kwocie stypendium, naruszyła zasadę podziału kompetencji między organami. Stanowisko takie zajął również Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 28 maja 2015 r. (sygn. akt I OSK 535/15, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>) w którym stwierdził, iż „skoro rada gminy upoważniona została w delegacji ustawowej do określenia sposobu ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1 (...), to wykonanie upoważnienia ustawowego nie może polegać na ustaleniu w uchwale konkretnych kwot stypendium w zależności od dochodu w rodzinie ucznia”.

Ponadto, z literalnego brzmienia art. 90f pkt 1 ustawy wynika, że rada gminy wypełniając delegację ustawową w zakresie sposobu ustalania wysokości stypendium, bierze dodatkowo pod uwagę nie tylko czynniki natury ekonomicznej, lecz również okoliczności takie jak: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Tak więc rada określając sposób ustalania wysokości stypendium, robi to w odniesieniu do czynników wymienionych we wskazanym przepisie. Tymczasem, postanowieniem § 5 ust. 2 Regulaminu Rada Gminy wprowadziła możliwość zwiększenia wysokości stypendium jedynie w sytuacji, gdy w rodzinie ucznia występuje niepełnosprawność. Rada pominęła zatem inne okoliczności wymienione w art. 90d ust. 1 ustawy, co należy uznać za sprzeczne z prawem.

Reasumując, przedmiotowa uchwała nie zawierając postanowień regulujących wyczerpująco sposób ustalenia wysokości stypendium, w tym również w zależności od okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1 ustawy o systemie oświaty, nie wypełnia delegacji ustawowej. Takie działanie, zawężające upoważnienie udzielone przez ustawodawcę w procesie tworzenia prawa, stanowi jego istotne naruszenie uzasadniające stwierdzenie nieważności uchwały w całości.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż uchwała Nr XXVII/220/2017 Rady Gminy Porąbka z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Porąbka, została podjęta z istotnym naruszeniem obowiązującego prawa, co czyni stwierdzenie jej nieważności w całości uzasadnionym i koniecznym.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Stwierdzenie nieważności uchwały wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO
Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego

Krzysztof Nowak

Otrzymuje:

1. Rada Gminy Porąbka